

Teknologirådet

MØTE I TEKNOLOGIRÅDET

Tid: 21. april 2009, kl 1000-1500

Sted: Teknologirådets lokaler, Prinsens gt 18, Oslo

Tilstede: Ingvild Myhre, Ola Dale, Ragnar Fjelland, Gudleiv Forr, Randi Haakenaasen, Liv Lunde, Shahzad Rana, Silvija Seres

Forfall: Jon Bing, Edel Elvevoll, Elisabeth Harstad, Alf Holmelid, Edina Ringdal, Carsten Tank-Nielsen, Camilla Schreiner

Fra sekretariatet møtte Tore Tennøe, Jon Fixdal, Christine Hafskjold, Åse Kari Haugeto, Jon Magnar Haugen, Hild Lamvik og Kari Laumann

Forslag til referat:

Vedtaksaker

V-sak 03.09 Godkjenning av innkalling og dagsorden
Innkalling og dagsorden

V-sak 04.09 Godkjenning av referat
Referat fra møte 5. februar 2009 ble godkjent

Drøftingsaker

D-sak 05.09 Regjeringen og Internett 2.0 - nye muligheter for virkelig demokrati?
Kjell Brataas, seniorrådgiver i NHD fortalte om arbeidet i en interdepartemental arbeidsgruppe for hvordan regjeringen kan forholde seg til sosiale medier. Andre land som Storbritannia har satt i gang en rekke tiltak for å kommunisere bedre med borgerne. Utfordringer knyttet til den digitale kløften, status på svar og transparens ble diskutert i forlengelsen av Brataas' innledning.

D-sak 06.09 Ny rapport: EPTA-prosjekt om GMO

Prosjektleder Jon Magnar Haugen orienterte om prosjektet og la frem hovedpunkter fra rapporten. Rapporten avdekker hvilke utfordringer forvaltningen av genteknologi innen mat og landbruk (plantedyrking) står overfor i tiden framover. Viktige utviklingstrekk er økt produksjon av GMO i land som er sentrale for europeisk matimport, og dessuten nye anvendelser av genteknologi til produksjon av industrielle og farmasøytiske produkter. Rapporten påpeker at dette kan sette oppfatninger om og politikk for GMO i spill på ny. For Norge sitt vedkommende tjener rapporten som barometer for den politiske utviklingen i toneangivende EU-land. I tillegg bidrar den til fremsyn gjennom at vi får innblikk i debatten som løper i land som møter kontroversene og dilemmaene før oss. Sekretariatet arbeider med et norsk sammendrag av formen "Fra rådet til tinget" der funnene settes inn i en norsk politisk sammenheng.

På bakgrunn av Haugens presentasjon kommenterte rådet de foreløpige vurderingene og slutføringen av prosjektet. Diskusjonen trakk frem spørsmål om involvering av ulike aktører og interesser i politikktutforming og advarte mot å underkommunisere behovet for å trekke inn fagekspertise innen blant annet økologi. Et annet moment som ble trukket fram var mulig motsetning mellom ideal og realiteter hva gjelder sameksistens, jf. de erfaringer som er gjort med oppdrettslaks som opplagt har innvirkning på villaksen til tross for forutsetninger om det motsatte. Rådsmedlemmene vil bli konsultert før lansering av endelig versjon.

D-sak 07.09 Møte om hjerneforskning

Et av Teknologirådets satsingsområder er "banebrytende teknologier". Tore Tennøe orienterte om at Teknologirådet sammen med NENT planlegger et møte med arbeidstittel "Enhancement of the Brain" ("Forbedring av hjernen"). Vi har invitert to fremstående britiske forskere til å snakke, nemlig Steven Rose og John Harris, sistnevnte publiserte før jul en artikkel i Nature som har vakt mye debatt. Møtet skal etter planen finne sted 29. oktober i år.

Rådsmedlemmene trakk fram perspektiver og momenter som fortjener å bli satt under debatt. Blant annet ble det trukket i tvil om Nature-artikkelen treffer i sin bruk av eksempler, slik som Ritalin og Adderall (begge mot ADHD). Når slike medikamenter brukes medisinsk er det fordi nytten veier opp for bieffektene, men det kan bære feil av sted å utsette friske mennesker for slike bieffekter.

Rådet sluttet seg til at dette er et interessant og aktuelt tema som fortjener å bli satt under debatt i form av et åpent møte. Ola Dale og Ragnar Fjelland ble utpekt til å være ressurspersoner for arbeidet fra rådets side.

D-sak 08.09 Oppstart av prosjekt om bil og klima

Jon Fixdal presenterte prosjektet "50 % utslippsreduksjon fra privatbilismen innen 2020", som ble vedtatt som et resultat av idédugnaden høsten 2008. Siden forrige rådsmøte er det innhentet data om den norske bilparkens sammensetning og utslipp, og det er foretatt samtaler med ulike fagfolk om deres syn på bl.a. når ny teknologi vil bli kommersielt tilgjengelig i stor skala (som plug-in hybrider og hydrogen). Tilgjengeligheten av slik teknologi vil få betydning for hvordan virkemidlene for utslippsreduksjoner fra bilparken bør innrettes frem mot 2020.

En foreløpig observasjon er at store volumer av biler med grunnleggende ny teknologi kanskje ikke vil være tilgjengelig i stort volum for etter 2020. Det vil i tilfelle bety at virkemiddelbruken frem mot 2020 fortsatt vil måtte fokusere på biler med forbrenningsmotor, samtidig som det legges til rette for raskets mulig innfasing av ny teknologi. En politikk som prioriterer ny teknologi vil kunne ha liten utslippsreducerende virkning de nærmeste 10 årene.

En annen foreløpig observasjon er at 50 prosent utslippsreduksjon før 2020 vil være i overkant ambisiøst, 30 % er antakelig en bedre ambisjon. Men dette vil en ekspertgruppe ta stilling til når den er etablert.

Samtidig er det positivt at det nå finnes et godt og økende tilbud av biler med forbrenningsmotor og lave utslipp (under 130 gram per kilometer). Denne kategorien omfatter nå også vanlige familiebiler. Det er derfor mulig for norske myndigheter å redusere utslippene betydelig gjennom aktiv virkemiddelbruk, selv om det skulle ta tid før ny teknologi virkelig gjør seg gjeldende. Det betyr også at det finnes et politisk handlingsrom.

Det vil umiddelbar bli nedsatt en ekspertgruppe for prosjektet, og det planlegges to møter før sommeren. Prosjektet planlegges ferdigstilt i løpet av høsten, senest rett etter at statsbudsjettet er fremlagt. Dette vil bli vurdert underveis.

D-sak 09.09 Oppfølging av Teknologirådets arbeid med innovasjon

For å styrke Teknologirådets arbeid med innovasjon foreslo sekretariatet å opprette en stående innovasjonsgruppe ("task force") bestående av 3-4 rådsmedlemmer. Innovasjonsgruppen skal gi innspill ved oppstart av nye prosjekter, slik at aspekter knyttet til nyskaping blir ivarettatt på best mulig måte. Ingvild Myhre, Shahzad Rana, Edel Elvevold og Liv Lunde vil være gruppens medlemmer.

Orienteringssaker

O-sak 03.09 Nytt fra sekretariatet

Ingvild Myhre orienterte om kontaktmøte med NHD og Forskningsrådet. NHDs representanter uttrykte her sin tilfredshet med Teknologirådets gode arbeid med synlighet for prosjektene. Det ble videre henvist til innovasjonsmeldingen og Teknologirådets rolle i forhold til både samfunnsdialog og teknologiens muligheter, herunder innovasjon. Formuleringene i Innovasjonsmeldingen innebærer ingen endring i Teknologirådets mandat, men presiserer ønsket om et fokus også på innovasjon. NHD påpekte også behovet for at Teknologirådets egenkapital bringes tilbake i balanse. Dette vil bli gjenstand for videre samtaler mellom Forskningsrådet og Teknologirådet.

Hild Lamvik presenterte et utkast til årsmelding for 2008, og denne fant tilslutning blant rådsmedlemmene.

O-sak 04.09 Pågående prosjekter og synlighetsrapport

Tore Tennø orienterte om pågående prosjekter. Plan B har hatt en vellykket lansering, med påfølgende medieoppslag og debatt. World Wide Views on Global Warming er i rute, og det er i tillegg søkt om midler fra Klimaløftet til følgeprosjektet "Klimatoppmøte i skolen". Kari Laumann viste frem filmer og hefte til den rykende ferske skolekampanjen Du Bestemmer for 9-13-åringer. Denne lanseres 28. april. Dagen etter arrangerer Teknologirådet og Dagbladet det åpne møtet "Obama i 100" på havnelageret, med blant andre Tore Tennø, Erik Solheim og Fredrik Hauge som innledere.